

dövas**tidning** 7:2013

Visualisera för bättre minne

En dag på tv • Skrivtolkar

Youtube på teckenspråk

I oktober fastnade jag för en artikel i Dagens Nyheter, "Se fakta som en Youtube-film". Den handlar om Mattias Ribbing vars minne är rankat 71:a bästa i världen. Han vill lära oss minnesteknik, och att tänka i bilder. Om vi visualiserar det innehåll vi tar till oss, till exempel ur en bok, kan vi få ett bättre minne. Jag kom att tänka på oss teckenspråkiga när jag läste artikeln. Vi är som bekant skickliga på att tänka i bilder. Innebär det då att vi har ett bättre minne än icke-teckenspråkiga? Läs mer om detta på sidorna 16-17. Själv vet jag ärligt talat inte om jag behöver, eller vill, ha ett superminne. Klart är dock att jag tycker att det är en bra idé att skapa bilder av de många lösenord och pinkoder som jag har. Jag brukar komma ihåg de hemliga uppgifterna. Men när jag är väldigt stressad kan jag plötsligt glömma vad min pinkod är. Inte roligt när jag står i mataffären och ska betala med mitt bankkort och det är kö bakom mig.

Fem teckenspråks- och dövblindtolkar som arbetar vid tolkverksamheten i Västra Götalandsregionen har utbildat sig i skrivtolkning. Minst tre akademiska studenter i Sverige använder både skriv- och teckenspråkstolk. En intressant utveckling; vad kan det bero på? Läs mer på sidorna 8-9.

I våras gjorde vi en stor kartläggning av den öppna psykiatriska vården för döva och hörselskadade. I det här numret har vi skrivit om den slutna psykiatrien. Vi kommer att fortsätta skriva om det här området. I kommande nummer ska vi ta upp frågan om hur barn- och ungdomspsykiatri (BUP), och dövteamen (som finns i Västra Götaland, Skåne och Stockholms län), funkar. Ni som kommit i kontakt med dem: vad är era erfarenheter av dem? Mejla till oss:

redaktionen@dovastidning.se. Vi i redaktionen har tystnadsplikt.

Trevlig läsning!

NICLAS MARTINSSON
REDAKTÖR

Redaktionen tycker till

Juletider nalkas. November är för många en gråtrist och mörk tid. Därför längtar vi till december som är mycket av en hoppets månad. För då kan vi ställa fram ljusstakar och julpyrdnader. Och så kommer snön förhoppningsvis och står sig kvar länge. Allt detta lyser upp tillvaron.

Lysande idé. Sol, vind och vatten. Det är inte bara minnen från i somras. I november tänds vi lamporna för att jaga ut mörkret. Det kanske är tid att fundera över elavtalet innan råkylen drar in? Är din el ren? Eller ska du också gå över till alternativ som inte längre är så alternativa...

Ekonomisk nedgång. Nu har turen kommit till det danska dövförbundet som fått säga upp personal för att klara verksamheten den närmaste tiden. Danmark är inte unikt i Norden – alla andra nordiska länder har av olika anledningar genomgått stålbad de senaste åren. Det finansiella läget påverkar ekonomin i dövförbundet mycket. Och på grund av det kan vi konstatera att samhället inte längre är lika generösa mot handikappförbunden runt om i Norden.

TIDSKRIFT FÖR SVERIGES DÖVAS RIKSFÖRBUND

Nr 7/2013

Fredrik Schreiber gav ut det första numret av DT i Lund den 6 juni 1891 med skraddaren Ola Zommarin som förläggare.

Manusstopp:
Nr 8: 29 nov

Utgivning:
19 dec

REDAKTION:

Dövas Tidning, SDR
Förmansvägen 2, 6 tr
117 43 Stockholm
redaktionen@dovastidning.se

Ansvarig utgivare: Helena Fremnell

Redaktör för DT: Niclas Martinsson

0738 333 060 (sms/3G)

niclas.martinsson@dovastidning.se

Redaktör dovastidning.se:

Tomas Lagergren, 0735 130 199 (sms/3G)

tomas.lagergren@dovastidning.se

Form: Annalena Sandgren, Formligen.se

Omslag: stock.xchng

Facebook: facebook.com/dovastidning **Twitter:** @DovasTidning

PRENUMERATION:

prenumeration@dovastidning.se

Bildtel:

agneta.skagerstrand@sip.omnitor.se

SDR, Agneta Skagerstrand

Box 300

793 27 Leksand

Prenumerationspris: 300 kr/år

Utebliven tidning: kontakta

prenumeration@dovastidning.se

ANNONSER:

Bokas och lämnas till:

annons@dovastidning.se

0506 300 58 eller 0730 562 169

Förenings- och internannonser

bokas och lämnas till:

redaktionen@dovastidning.se

Upplaga: 5800 ex

Tryck: Juni 2013

Carlshamn Tryck & Media ab

ISSN 1402-1978

dovastidning.se

I KORTHET

4

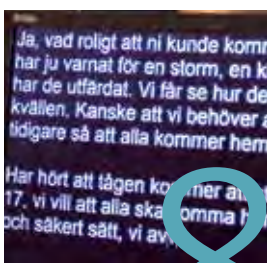
NYHETER

5

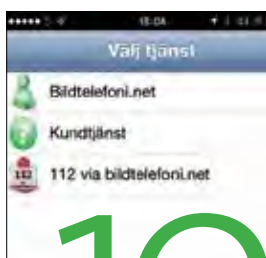
SIGNERAT:
YLVA BJÖRKLUND

7

SKRIVTOLKNING

8

TEST: BILD-
TELEFONIAPP

10

SDI 100 ÅR

12

FÖRBÄTTRA
DITT MINNE

16

EN DAG MED:
LILLA AKTUELLT

18

nya
vindar

FÖRBUNDS-
NYTT

20

UNG

22

JULIAS
KLURIGA

25

KRÖNIKA

26

FOTO: JONAS JÖRNEBERG

Skådespelarstudenter på unik turné

● Sju teckenspråkiga skådespelarstudenter vid Stockholms Dramatiska Högskola satte upp pjäsen *Departure on Tour 2013*. Det unika med föreställningen, som hade premiär 25 oktober, var att studenterna för första gången turnerade tillsammans. Pjäsen visas i Danmark, Finland, Norge och Sverige. Detta eftersom studenterna kommer från dessa länder. Föreställningen är i sju akter. Efter att de varit i de andra nordiska länderna, visar de *Departure on Tour 2013* på Unga Klara i Stockholm 24-26 november.

4,7%

Så stor var den genomsnittliga andelen av beställda tolkuppdrag där landets tolkcentraler inte kunnat ordna med tolk förra året. Den högsta tolkbristen hade Norrbottens läns landsting (10%) och Region Halland (1,9) den lägsta. Det visar Nysams sammanställning av 18 landstingsdrivna tolkcentraler för år 2012. Två landsting och en region saknas i statistiken: Jämtland, Kronoberg och Skåne.

Både ris och ros för TV-serie

● Den 21 oktober hade SVT Teckenspråks första dramakomediserie *Inte värre än andra* premiär. Den är i tio delar och sänds på måndagar 19.30 i SVT2. På Facebook har serien fått idel beröm från teckenspråkiga tittare, som skrev om hur mycket de längtade till nästa måndag. Igenkänningsfaktorn var hög, enligt dem. Tanken bakom manuset är att driva med både döva och hörande, och att bjuda in tittarna till teckenspråkssamhället där såväl döva som hörande lever. Helsingborgs Dagblads TV-krönikör, Lisbeth Schön, tyckte däremot inte att serien var särskilt rolig. Hon skrev: "Skrattar jag en enda gång? Nej. Och tröttsamt överpedagogiskt känns det också. Önskar ju förstås att serien ska locka många att förstå en vardagsvärld olik den egna. Men reporter och cynisk fotograf på besök i den hörande Calles familj med döva föräldrar och syster faller platt."

Döv flicka inlåst i nio år

● När en döv flicka var tio år gammal fördes hon från Pakistan till paret Ashar i Salford utanför Manchester år 2000. Hon satt inlåst i en källare i nio år och fungerade som sexslav åt mannen Ilya Ashar. Han våldtog henne upprepade gånger och hon tvingades utföra hushållssysslor och misshandlades om hon inte hade skött sitt arbete, uppger den brittiska tabloiden *Daily Mail*. Mannen dömdes för våldtäkt, och frun för trafficking och bidragsfusk. Den döva flickan vittnade i domstolen i 49 dagar, vilket var rekordlångt när det gällde våldtäktsmål i det brittiska rättsväsendet. Hon blev upptäckt av polisen, som kom till parets hus 2009 i ett annat ärende.

Underskott för DDL

● Danska dövförbundet, DDL, kom med ett dystert besked i slutet av oktober. Eftersom de har över en miljon danska kronor i underskott, är de tvungna att säga upp två anställda. Skälen till detta är minskade intäkter från tidningsannonsverksamheten, och från lotteriet. Dessutom har de inte fått in några större projekt-pengar. DDL hoppas i och med sparpaketet att intressepolitiska arbetet och medlemsservicen förblir oförändrad. De ska se över verksamheten och vad de ska prioritera.

Tolkcentral kan JO-anmälas

● En antidiskrimineringsbyrå har påbörjat en process mot en tolkcentral i ett av Sveriges landsting då tolkcentralen ifråga tillsatt en tolksamordnare utan teckenspråkskompetens samt har brister i tillgängligheten för sin målgrupp, det vill säga döva tolkanvändare, uppger SDR. Tolkcentralen har nu möjlighet att besvara ett antal ställda frågor innan en viss tid och om inga åtgärder vidtas kan omständigheterna anmälas till Justitieombudsmannen (JO).

Åsa på WFD-konferens

● Åsa Henningsson ledde SDR:s treåriga projekt "Tillgänglighet genom teckenspråk" fram till sommaren 2013. Hon var inbjuden till World Federation of the Deafs konferens i Sydney i mitten av oktober för att hålla en föreläsning om sitt projekt. Hon berättade om den kartläggning som hon och hennes projektmedarbetare gjort för att ta fram exempel på hur (o)tillgängligt samhället är för teckenspråkiga. Och även om hur man med stöd av språklagen och FN:s konvention kan överklaga myndighetsbeslut. Flera nationella dövförbund visade intresse för projektet. Till exempel vill det norska dövförbundet, NDF, initiera ett liknande projekt.

Illustration Lagergren:

Ulla-Bell får inte alltid teckenspråkig hemtjänst

Den kända döva författaren Ulla-Bell Thorin bor i Lindome. Hennes kommun, Mölndals stad, köpte teckenspråkig hemtjänst från Göteborgs stad mellan 2004 och 2010. Nu har hon sedan tre år tillbaka istället hemtjänst från sin kommun. Personalen är inte alltid teckenspråkskunnig.

– Jag känner mig frustrerad, säger hon.

Oktober 2003 fick Ulla-Bell Thorin stroke. Hon sitter därför i rullstol och har en förlamning som gör att hon bara kan använda sin högra hand när hon tecknar. Första året efter slaganfallet hade hon hemtjänst från Mölndals stad. Personalen som kom hem till henne var hörande.

– De kunde inte teckenspråk, och skrev lappar eller talade med mig, berättar Ulla-Bell Thorin, som bad Mölndals stad att de skulle köpa teckenspråkig hemtjänst från Göteborgs stad, vilket de gick med på.

Skillnaden mellan den gamla och den nya hemtjänsten var stor. Nu kom döva – några av dem var utbildade undersköterskor – hem till henne varje vardag mellan klockan 8 och 10.

– Jag var otroligt nöjd och kände mig trygg med den.

De städade, hade gångträning, handlade mat, diskade och kollade hennes blodsockervärden (hon har diabetes) med mera. Och så hade de samtal på teckenspråk med henne.

– Den sociala samvaron är viktig för mig. Jag känner mig ensam och behöver därför ha någon att prata med.

Sommaren 2010 slutade den teckenspråkiga hemtjänsten från Göteborg besöka henne. Två helt olika versioner om varför den ordningen bröts gavs.

Mölndals stads tillförordnade chef för hemvård, Marie Berg, förklarar för DT så här: *Göteborg stad, som tidigare sålt hemtjänst till Mölndal, har slutat att utföra dessa tjänster till kranskommunerna. Göteborgs stad kunde inte leverera tjänsten till Mölndal längre av olika anledningar.*

Anders Nilsson (S), stadssekreterare, Kommunstyrelsen, Göteborgs stad, skrev i ett brev till Ulla-Bell Thorin:

“Tidigare köpte, som du skriver, Mölndals kommun hemtjänst för teckenspråkiga från Göteborg. Men volymen på denna insats var låg och Mölndal var inte beredd att betala timpriset för den faktiska kostnaden för dessa ärenden. Avtalet sades därför upp.”

Ulla-Bell Thorin tycker att social samvaro är viktig.

Frågan är vad som är sant: har Göteborgs stad beslutat att sluta sälja teckenspråkig hemtjänst till Mölndal, eller tycker Mölndal helt enkelt att tjänsten är för dyr?

– Det finns ingen logik eller intresse från Göteborgs Stads sida att sluta sälja hemtjänst till Mölndal om vi får full kostnads-täckning för tjänsten, säger Anders Nilsson till DT.

Göteborgs stad kunde inte ta fram uppgiften på kort tid om timpriset hade blivit högre för Mölndals stad. Men de antar att det blev billigare för kommunen att erbjuda hemtjänst i egen regi. Döva, som var timanställda av Mölndal, kom hem till henne. De hade inte någon undersköterskeutbildning.

– De var rara och trevliga. Men det räckte inte.

Hörande och hörselskadade som kunde teckna mer eller mindre kom också. Nu kommer det bara hörande och hörselskadade, ibland med tolk. En lösning som Ulla-Bell Thorin är missnöjd med.

Karl-Erik Karlsson, ordförande i Sveriges Dövas Pensionärsförbund, säger:

– Det är bättre om Mölndal köper teckenspråkig hemtjänst från Göteborg. Så de slipper leta efter folk som kan teckenspråk. Det sparar dem tid och pengar.

Liselotte Burvall, ombudsman för sociala frågor vid Sveriges Dövas Riksförbund anser att personer som Ulla-Bell Thorin självklart ska ha rätt till teckenspråkig hemtjänst. Och det med stöd av språklagen och FN:s konvention om rättigheter för människor med funktionsnedsättning. Ett problem är att det svenska teckenspråket till skillnad från de nationella minoritetsspråken inte finns nämnt i socialtjänstlagen.

Varför flyttar du inte till Göteborgs stad och kan därmed få teckenspråkig hemtjänst där?

– Jag vill inte flytta från huset i Lindome, som jag bott i sedan 1982, till en lägenhet i Göteborg, säger Ulla-Bell Thorin.

TEXT OCH FOTO: NICLAS MARTINSSON

Sluten dövpsykvård saknas i Sverige

Fyra psykiatriska öppenvårdsmottagningar för döva och hörselskadade finns i Sverige. Däremot finns ingen sluten vård för dem, något som skapar problem. Det kan den nyblivna döva socionomen Emelia Nilsson, som skrivit en c-uppsats om ämnet, konstatera.

Emelia Nilsson tog socionomexamen vid Lunds universitet tidigare i år. Anledningen till att hon valde att skriva en c-uppsats om kommunikation och bemötande av döva patienter i sluten psykiatrisk vård var att en döv klasskamrat och hon hade hört att det fanns brist på teckenspråk och kompetens i både den öppna och slutna psykiatriska vården för döva. DT gjorde en stor kartläggning av den öppna dövpsykvården i våras. Slut-satsen som kunde dras var att den skiftade i kvalitet och att tillgången till den berodde på var man bodde.

– Det finns inte någon psykiatrisk slutenvård enbart för döva, vilket fick mig att fundera på hur livet för döva personer i slutenvård ser ut, säger Emelia Nilsson.

Hon hade intervjuat personer som var yrkesverksamma i såväl den slutna som den öppna psykvården, eller som hade erfarenhet av eller varit i kontakt med den slutna.

Att någon sluten dövpsykvård inte finns har sina naturliga förklaringar. Döva är en liten grupp. Därför hamnar få döva i den slutna psykvården.

I Stockholm finns Sveriges största psykiatriska öppenvårdsmottagning för döva och hörselskadade. Enhetschefen Eva Råberg berättar för DT att fem av "deras" patienter hittills i år har varit inlagda i heldygnsvården med mycket korta vårdtider.

Emelia Nilsson har kommit fram till att det kan förvärra den döva patientens situation om den professionella inte kan teckenspråk eller/och har kunskap om patientens bakgrund. Att ha teckenspråkstolk ger inte heller alltid en fullgod kommunikation på grund av språkliga och kulturella skillnader. Tolken ska kunna översätta nyanser och känslor då språket är en del av behandlingen. Patienten ska kunna förstå det språk som behandlaren använder. Om patienten låtsar att denne förstår för att inte framstå som mindre kunnig, kan behandlaren tro att patienten tar till sig vad han eller hon säger. Om

patienten och behandlaren (och tolken ifall den behövs) inte har en fungerande kommunikation, är risken stor att patienten får fel diagnos och fel behandling.

På frågan om hur den psykiatriska mottagningen för döva och hörselskadade i Stockholm ser till att den slutna vården blir så bra som möjligt för "deras" patienter, svarar Eva Råberg:

– I och med att vi har ett gemensamt journalsystem så kan vårdavdelningen se att patienten har kontakt med oss. Vi får oftast veta dagen efter att patienten finns inlagd. Då planerar vi så snabbt vi kan ett besök hos patienten för vidare planering. Om patienten är inlagd några dagar så får den en tid snabbt på mottagningen för uppföljning efter utskrivning, säger hon, och fortsätter:

– Allmänt tycker våra behandlare att personalen är intresserade av och tar till sig vår information. Haldygnsvården tar oftast kontakt med oss i samband med inläggningen men har mest frågor av arten "Hur gör man för att beställa tolk?"

Emelia Nilsson efterlyser en kartläggning, och utveckling av riktlinjer för psykiatrisk vård av döva patienter. Inget av landstingen har tagit fram några riktlinjer för den patientgruppen än. SDR vidhåller fortfarande att de vill se ett nationellt hälsocenter med samlad kompetens kring hur man bemöter döva och hörselskadade patienter i olika vårdinsatser, inte bara psykvård. Centret ska vara ett ställe dit vårdpersonal kan vända sig om de vill ha råd och stöd. Och centret ska fungera som en nationell samordnare för psykvården för döva och hörselskadade. Vidare ska den vara solidariskt finansierad av hela landet så att döva och hörselskadade oavsett var de bor kan få psykvård på teckenspråk.

Glädjande är att i Stockholms läns landsting ska det arbetas fram riktlinjer som ska komplettera de befintliga regionala vårdprogrammen för olika diagnoser. I dem kommer det bland annat att stå om döva, hörselskadade och personer med dövblindhet.

– Det kommer naturligtvis att ta sin tid då det ska bildas en grupp med olika yrkesspecialiteter om detta, säger Eva.

TEXT: NICLAS MARTINSSON FOTO: STOCK.XCHNG

dt. Läs vår stora kartläggning "Hur mår dövpsykvården?" på dovastidning.se

Vad händer om alla ser ut som en SS-armé?

Mångfald. Smaka på ordet. Vad betyder mångfald för dig? Mångfald är ett ord i tiden nu när samhället går mot att vilja göra alla människor så lika varandra som möjligt. Sverigedemokraterna har tågat in i vår riksdag, alla döva ska bli så hörande som möjligt och Ryssland stoppar alla adoptioner till Sverige eftersom vi tillåter äktenskap mellan samkönade. Historien berättar för oss att likriktningar i synen på människor oftast uppstår när samhällsekonomin är dålig. Survival of the fittest liksom när några tror att vi sparar på att göra oss av med några andra. När samhället blomstrar har man råd att vara generös mot de som inte tillhör normen, som inte är lika mycket värda för att de kanske är produktiva på ett annorlunda sätt. Men vem har rätt att bestämma vem som är starkast? Vilka kriterier ska man gå efter? Vad händer med samhället den dag alla ser ut som en SS-armé från 40-talet? Blir det bättre då? Roligare? Mer kreativt? Kommer samhället att utvecklas och ekonomin blomstra?

Knappast. Mångfald berikar och olikheter gör både samhället och våra umgängen mer spännande. Mångfald måste få finnas både i den stora vida världen och i våra innersta kretsar. Det är så häftigt när man träffar någon man aldrig träffat förut och får höra dennes levnadshistoria. För döva handlar det väldigt ofta om vägen till kanske inte bara ett språk utan två och hur man upplevt den vandringen. Och trots att många tror att de flesta döva bär på liknande historier så slås man ofta av att var och ens historia är unik. Och det är så spännande! Tänk om allas historia var densamma – zzzzzz...

Döva är ingen homogen grupp, här ryms alla sexuella läggningar, alla etniciteter, alla typer av flerfunktionsnedsättningar, alla hudfärger, hårfärger, ögonfärger och alla kön – han, hon,

hen. Alla har sin historia, född döv eller dövbliven som barn, som ungdom, som vuxen. Har hörselrester eller stendöv. Kan prata eller kan inte prata. Vill inte prata. Döv familj eller hörande familj. Tidigt teckenspråk eller lite senare. Det enda som är gemensamt är färgen på blodet som pumpas ut från hjärtat och förstås, teckenspråket. Fast olika teckenspråk beroende på var man bor i världen. Snacka om mångfald.

Har ni sett Tyst Teaters *Ljuset i sprickan*? Föreställningen är ett väldigt bra inlägg i debatten. Tänka utanför normerna. Alla bär på sin historia. Alla har rätt att själv välja väg i livet. Alla har rätt att leva fullt ut. Och den största lärdomen av dem alla, om du vågar öppna dig och berätta din historia så ger du andra människor chansen att bryta ner och kasta bort sina fördomar. Vi är mer lika än vi tror under ytan.

I teckenspråkslexikon finns ännu inget tecken för "mångfald" men på min arbetsplats där ordet är en av våra stora ledstjärnor har vi skapat ett eget – fyrhänder uppåtriktade och framåtvända korsar varandra för att sedan föras utåt. Ha gärna en åsikt om det. Gillar ni det så använd tecknet ofta. Det kan helt enkelt inte tjasas för mycket om det, inte på något språk. Det är så självklart att den här krönikan känns förfärligt onödig. Eller hur?

Mångfald i dövsamhället. Lyssna på dina vänner och de du ännu inte känner. Berätta din historia så berättar jag min.

Peace!

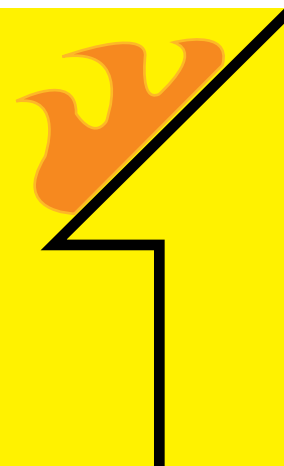
Ylva Björklund gillar vackra höstlöv, kanelte och lediga stunder.

ORDET:

[Frångänglighet]

Istället för tillgänglighet talar man om frångänglighet. Det är att om det börjar brinna i en byggnad så måste personer med funktionsnedsättning kunna ta sig från den på ett säkert sätt.

KÄLLA: BRANDSKYDDSFÖRENINGEN

Han är både skriv- och teckenspråkstolk

Fem teckenspråks- och dövblindtolkar anställda vid tolkverksamheten i Västra Götalandsregionen har utbildat sig i skrivtolkning. En av dem är Henrik Edman. Han ligger rätt i tiden. Efterfrågan på tolkar med trippelkompetens ökar nämligen sakta men säkert från döva.

– Fler döva borde våga prova annan tolkmetod än den som de är vana vid, säger Henrik Edman.

Tolkanvändare hade talat om för tolkverksamheten i Västra Götalandsregionen att de ville få till exempel föreläsningen skrivtolkad och teckenspråk på raster och i andra samtal.

– Vårt uppdrag är att arbeta med att tillgodose tolkanvändarens behov, säger Sylvia Lång, verksamhetschef.

Vidare behövdes fler skrivtolkar*. Därför bestämde tolkverksamheten i Västra Götaland att köpa in en uppdragsutbildning av Nordiska folkhögskolan, en tvåårig deltidstudium i skrivtolkning för redan utbildade teckenspråks- och dövblindtolkar. Nio tolkar från tre landsting och ett privat företag – varav fem från Västra Götaland – gick den. De tog examen i december förra året. En av dem var Henrik Edman.

– Jag ville prova något nytt, säger han.

Utbildningen var betydligt tuffare än han väntat sig. Som teckenspråkstolk var han van vid att tolka mellan talad svenska och svenskt teckenspråk. Nu skulle han lära sig att "bara" jobba med ett språk, svenska, något som krävde en helt annan tolkprocess.

Som skrivtolk ska han försöka skriva allt talaren säger och även följa dennes sätt att prata. När tempot är högt, och han inte hinner med att skriva i talarens tempo, får han använda sig av olika strategier för att få fram budskapet precis som i teckenspråkstolkning. Vidare ska skrivtolken skriva från talad svenska till skriven svenska. Henrik Edman har varierande skrivtolkuppdrag, dock inte lika mycket som när han är teckenspråks- och dövblindtolk.

– Jag har skrivtolkat på årsmöten, läkarbesök, släktkalas... Vi har olika sorters bildskärmar och anpassar tekniken vi tar med oss till tolkuppdragets art – situationen avgör.

Henrik Edman har bland annat tolkat ett sjukgymnastikbesök där tolkanvändaren från sin massagebrits kunde läsa texten på en surfplatta som låg på golvet.

Nu har tolkverksamheten i Västra Götaland fyra tolkanvändare i yrkesverksam ålder som använder olika tolkmetoder: teckenspråk, tecken som stöd till talet (TSS) och/eller skrivtolkning.

Henrik Edman kan också skrivtolka.

– Jag tror att det kommer att bli vanligare och vanligare i framtiden. Erbjudandet om fler tolkmetoder kommer nog att sprida sig som ringar på vattnet. Behovet i till exempel utbildning och yrkesliv tror jag kommer att öka. Olika situationer kräver olika metoder eller flera metoder, säger Sylvia Lång.

Fördelarna med skrivtolkning är enligt Henrik Edman många. En av dem är:

– Vid heldagstolkningar/längre tolkuppdrag kan det vara tröttsamt att hela tiden ha fokus på en teckenspråkstolk. Vid skrivtolkning behöver man inte titta hela tiden på tolken utan man kan titta bort en liten stund från skärmen för att sedan återgå till tolkningen. Man hänger ändå med, och så kan man anteckna under tiden. Skrivtolkning passar bra om man deltar i en utbildning eller på något informationsmöte.

– Teckenspråkstolkningen är dock överlägsen när det gäller teater, roliga historier, känslouttryckningar...

Stockholms universitet har den här höstterminen för första gången två teckenspråkiga studenter som har både skriv- och teckenspråkstolk. En av dem är Isabella Hagnell, ordförande för Sveriges Dövas Ungdomsförbund. Hon går juristprogrammet. Många juridiska termer finns inte på teckenspråk.

– Bra skriftspråk är även otroligt viktigt för den juridiska argumentationen. Därför ville jag prova på skrivtolkning. Jag har skrivtolkning på föreläsningarna och teckenspråkstolkning på seminarierna – främst för att inte förlora den personliga kontakten med min seminariegrupp och för att jag föredrar att uttrycka mig på teckenspråk. Jag tycker att det fungerar utmärkt, säger hon.

Henrik Edman tycker att fler döva borde våga testa annan tolkmetod än vad man är van vid: t.ex. skrivtolkning, eller blanda tolkmetoder. Nu är det främst hörselskadade och vuxendöva som använder skrivtolk.

Just nu finns ett fåtal tolkar med "trippelkompetens" i Sverige. Sylvia Lång hoppas att den gruppen ökar i framtiden.

TEXT OCH FOTO: NICLAS MARTINSSON

* Jan-september 2012 bristade tolkverksamheten i Västra Götaland 11,8 procent av skrivtolkuppdragen. I år var bristen markant lägre under samma period: 4,5%.

KOMMENTAR:

Skönt att få vila ögonen med skrivtolk

När jag sökte till kandidatprogrammet Media management på Linnéuniversitetet i våras så bestämde jag på en gång att jag skulle ha både skriv- och teckenspråkstolk. Jag hade dålig erfarenhet av teckenspråkstolkarna när jag läste på ett annat universitet. Kvaliteten på teckenspråkstolkningen var väldigt ojämn. Det ska dock sägas att jag har hört att många döva studenter var väldigt nöjda med sina teckenspråkstolkar. De gick på andra högskolor och universitet.

Den här höstterminen skulle jag läsa engelska C. Det visade sig bli svårt att hitta några teckenspråkstolkar som dessutom kunde skrivtolka från talad engelska till skriven engelska. Så det blev "renodlade" skrivtolkar istället. Jag har teckenspråkstolk när jag har redovisning för klassen. Det är inte så självklart att jag får både skriv- och teckenspråkstolk vid ett och samma tillfälle för det är en kostnadsfråga. Nästa vår när jag börjar andra terminen tänker jag fortsätta med att ha både skriv- och teckenspråkstolk. Jag har skrivtolk på

föreläsningar och seminarier, men teckenspråkstolk när jag har grupparbete eller redovisning, där jag behöver uttrycka mig på teckenspråk. Allt kommer att vara på svenska. Det blir kanske lättare att ha en och samma tolk, som inte bara kan teckenspråks- utan också skrivtolka.

Jag tycker att det fungerar utmärkt med skrivtolkning. Bland annat kan man "vila" ögonen, anteckna lite och sen läsa skärmen igen utan att ha missat någonting. Dessutom får man ta del av alla akademiska termer och uttryck, sådant man ibland missar om man har teckenspråkstolk. För mig har skrivtolkning underlättat mina studier. Jag förstår bättre det jag studerar.

Jag tycker precis som Henrik Edman och Sylvia Lång att det finns ett stort behov av kombinationen skriv- och teckenspråkstolkning i framtiden. Och det behövs även ännu fler tolkar som klarar av engelska både när det gäller skriv- och teckenspråkstolkning. Jag vill också se fler teckenspråkstolkar som kan amerikanskt eller brittiskt teckenspråk. För då lär man sig det engelska språket bättre och lättare.

PETRA ÖRLEGÅRD

Tolkcentralen i Stockholm flyttar den 9 december.

Den nya besöksadressen är:
Habilitering & Hälsa, Tolkcentralen
Observatoriegatan 18, bv
113 29 Stockholm

Telefon: 08-123 359 50

Texttelefon: 08-123 359 90

Bildtelefon: tc.stockholm@sip.nu

Fax: 08-123 496 70

e-post: tolkcentralen@sll.se

Hemsida: www.habilitering.nu/tolkcentralen

Akut tolk (då Tolkcentralen har stängt): 08-320 100, knappval 3

Synpunkter: tolkcentralen.synpunkter@sll.se

Nobelmuseet

Teckentolkad visning om årets Nobelpris och Nobelfesten

Tisdagen den 26 november kl. 18

Fri entré! Boka plats på:

bokning@nobelmuseum.se

Stortorget 2, Gamla stan, Stockholm

www.nobelmuseum.se

Engagera dig för brottsutsatta

Brottsofferjouren ger stöd till brottsutsatta, anhöriga och vittnen. Vill du bli volontär och ge brottsofferstöd på teckenspråk?

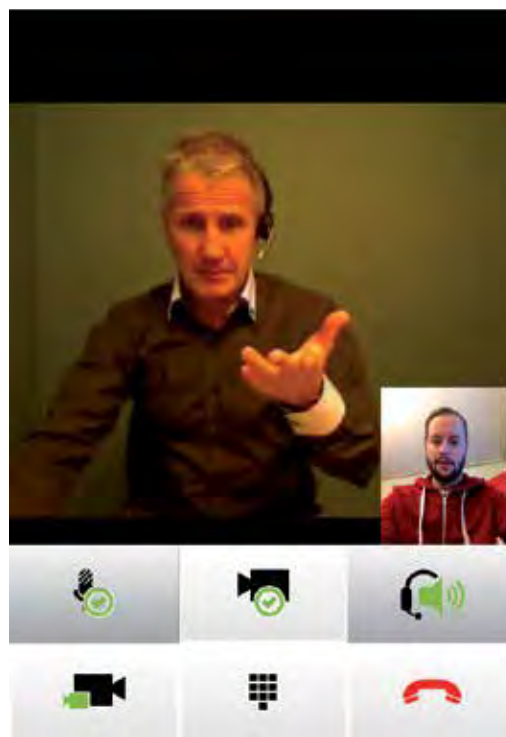
Utbildning ingår. Rekryteringen är ett samarbete mellan SDR och Brottsofferjouren.

Vill du veta mer eller anmäla intresse kontakta:

liselotte.burvall@sdr.org

Läs gärna mer på www.boj.se

Bildtelefoni.net-appen är gratis. Den finns att ladda ned i både Google Play och App Store.

Trix & fix innan appen går som smort

Bildtelefoni.net är sedan några år tillbaka en etablerad bildtelefonförmedlingstjänst i datorn för döva och hörselskadade. Du kan exempelvis ringa ditt däckhotell för att boka en tid för att byta till vinterdäck. Nu kan du göra det via mobilen. Appen finns till både Android och Iphone. DT har testat Iphone-appen.

Helt enkelt är det inte att starta appen om du inte redan har registrerat dig på webben: du kan inte skapa ett konto direkt i appen utan du måste skapa ett konto via webbläsaren, vilket tar sin lilla tid.

Ett plus i app-läget är att när du väl loggat in en gång så behöver du inte logga in igen – det gör att du kan snabbt kan ringa upp direkt nästa gång du använder appen. Det är nog viktigt, ifall du hamnar i en nödsituation och inte har tid att logga in. Då kan du direkt klicka på 112 i appfönstret.

När jag väl registrerat mig blir det svarruta i rutan i min Iphone när jag ringer upp förmedlingstjänsten, hur jag än gör. Jag ringde kundtjänsten som inte kunde svara på någon fråga, vilket är obegripligt dåligt. Då ringde jag istället direkt till Nwise som levererar appen och frågade vad felet var. Det visade sig vara en nätverksinställning som heter STUN* som var felet. De på Nwise är medvetna om felet. De arbetar för att mobilen ska känna av vilket nätverk mobilen jobbar mot och kunna stänga och sätta på STUN automatiskt, utan att användarna tvingas göra det manuellt. Så om det inte fungerar

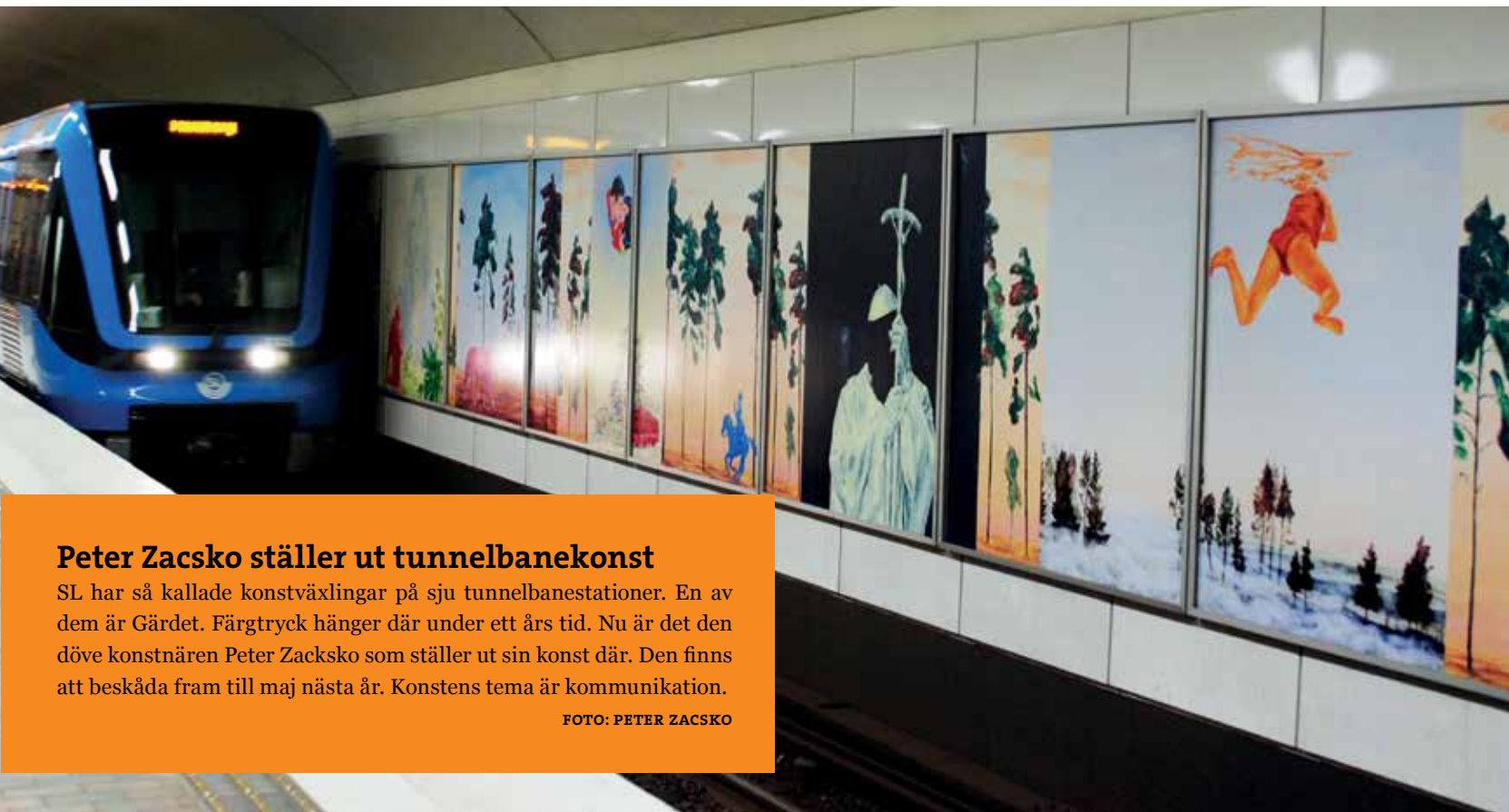
för dig, ändra i inställningarna och testa att stänga av alternativt sätta på STUN. Det kan bero på om du sitter hemma och ringer via wifi – din router kan, mot din vilja, stoppa ditt försök att ringa Bildtelefoni.net. Alla mobiler och operatörer har olika inställningar från början. En del måste ha STUN på medan andra inte behöver ha det på. Det dåliga är att det inte står något om det på Bildtelefoni.nets hemsida och manual.

När man väl fått fason på inställningarna i appen, är användargränssnittet precis som i webbklienten mycket enkelt. Man känner igen sig direkt vilket förhöjer användarvänligheten. Bilden svek vid första försöket. Tolken berättade att min bild dök upp i två delar. Tvingades lägga på. Där sänktes mina förväntningar ett snäpp.

Men vid nästa försök kom det: perfekt bild i kombination med en bra tolkförmedling så allt flöt på. Det kändes otroligt lätt och bekvämt att beställa ett däckbyte på mitt däckhotell. Då känns appen outhärlig. Synd bara att det krävs mycket trix och fix innan det går som smort. Jobbar de bort krånglet i början är det en app jag kommer att använda många gånger om.

TOMAS LAGERGREN

* En STUN (Simple Traversal of User Datagram Protocol UDP genom Network Address Translators NAT) server tillåter NAT-klienter (till exempel datorer bakom en brandvägg) att initiera telefonsamtal mot en VoIP-leverantör som hostas utanför det lokala nätverket.

Peter Zacksko ställer ut tunnelbanekunst

SL har så kallade konstvåxlingar på sju tunnelbanestationer. En av dem är Gärdet. Färgtryck hänger där under ett års tid. Nu är det den döve konstnären Peter Zacksko som ställer ut sin konst där. Den finns att beskåda fram till maj nästa år. Konstens tema är kommunikation.

FOTO: PETER ZACKSKO

Kärleksfull skildring om döv grand danois

RECENSION: Den fantastiska *Gracie* – ett annorlunda hundliv av *Dan Dye* och *Mark Beckloff* (Förlag: Bokfabriken)

Det här är en saga, en sannsaga om ett framgångsrikt bageri för hundar men framför allt är det sagan om en vänskap mellan en ung man och hans grand danois. Boken är en söt historia som tar sin början i ett vindpinat hus där två unga killar bor. Som av en slump får den ena killen nys om en grand danoisvalp som ingen vill ha, valpen är albino och dessutom döv. Vid deras första möte ser valpen honom djupt i ögonen, gnuggar nosen mot hans näsa och kärleken är omedelbar. Valpen Gracie växer upp hos dem tillsammans med två hundar till och får med sitt alldeles speciella sätt att möta omvärlden, dessa två killar att byta riktning i livet. De hittar sitt kall i ett hundkexbageri och efter mycket hårt arbete även framgång på bästa amerikanska manér.

Boken är på ca 240 sidor, lättläst, har stor text och små enkla och lite barnsligt tecknade hundbilder som illustrerar händelserna som berättas på sidorna. Detta ger intrycket att boken kanske mer är skriven för lite yngre läsare än för de något äldre.

Ett annat intryck är att historien berättas för att världen ska minnas en väldigt speciell hund och inte för att killarna har författarambitioner. Som läsare blir man direkt indragen i historien i och med att författarna använder det direkta tilltalet *Du* genom hela boken. Historien berättas som om man som läsare satt mitt emot dem vid köksbordet i huset och lyssnade på deras berättelse. Författarrösten är Dans, han som hittade och tog hem Gracie men partnern Mark är hela tiden närvarande i allt. Dan kommenterar också själv händelseförloppet på ett kamratligt, humoristiskt och kärleksfullt sätt och hundarna beskrivs som de olika personligheter som alla hundägare vet att hundar faktiskt är. Att Gracie är döv ger självklart en extra krydda och närvaro till läsningen. Jag hade dock gärna läst mer om hussens relation till teckenspråket och den visuella kommunikationen.

Boken lär aldrig ge författarna några fina litteraturpriser och det är långtifrån det bästa jag läst men boken ger en trevlig lästund i soffan i sällskap av de tre kakätande hundarna och deras två hundälskande hussar. Se bara till att ha näsdukarna nära till hands för stundtals är omöjligt att hålla tårarna borta. Man kan inte låta bli att önska att man fått träffa denna mycket speciella döva grand danois, den fantastiska Gracie.

YLVA BJORKLUND

Grattis SDI 100 år!

Första tävlingarna

Det finns döva som utmärker sig bland hörande i tävlingar, som t.ex. Julius Olsson som sprang 10 000 m. Det bedrivs också idrott i dövskolorna, som på Manilla där man bl. a. utövar simhopp och gymnastik. Tävlingar organiserade för och av döva kom först när klubbarna IK Hephata bildades 1892 och IK Surd 1903. Tävlingarna om Surdpokalen är sannolikt de första organiserade internationella tävlingarna av, och mellan döva i världen. Man tävlar om pokalen mellan åren 1906-1910 med svenska, norska och danska deltagare. Diskussionen om att bilda ett idrottsförbund i Sverige börjar 1907. Nordiska Dövstummas Idrottsförbund hin- ner dock före och bildas 1912.

1892-1912

Svenska Dövidrottsförbundet fyllde 100 år den 6 november. Här presenterar DT ett litet urval av vad som hänt i svensk dövidrott under de hundra år förbundet funnits. För den nyfikne som vill veta mer kommer SDI ut med en jubileumsbok under våren 2014.

Dan Andersson omgiven av sina idrottsmän i IK Surd.

Framgångar för Sverige

Sverige ställer 1931 för första gången upp i Världsspelen för döva i Nürnberg, Tyskland. 133 tävlande från nio länder deltar. Sverige sänder en trupp på sju personer som kommer hem med fyra guld. Aina Kjellin, den enda kvinnan i truppen, vinner guld och tar världsrekord på både 100 m och i kula.

Åtta år senare – 24-27 augusti 1939 – är Sverige värd för spelen. Tävlingarna sker på Stadion i Stockholm. Antalet deltagande nationer har växt till 15. Sverige har 55 deltagare med och tar hem hela 30 medaljer, varav tolv guld. Spelens kung är Bertil Bååth som tar fyra guld i fri idrott. Endast några dagar senare, den 1 september börjar andra världskriget och lägger därmed sordin på dövidrotten och allt annat för lång tid framåt.

1930-1939

1913-1919

Förbundet växer upp

Den 6 november 1913 bildas Svenska Dövstummas Idrottsförbund som nummer två i världen (efter Tyskland 1910). SDI ändrar namn året efter till Svenska Dövstummas Idrottsorganisation. Stiftarna är Carl Daniel Andersson och Oscar Rydén, två personer som ligger bakom en rad föreningar/förbund.

Andersson blir SDI:s förste ordförande. Han blev också förste ordf. i Sveriges Dövas Riksförbund 1922. Rydén var även inblandad där – som ledamot.

Första världskriget (1914-1918) gör första tiden turbulent för SDI och ingen direkt aktiv styrelse finns, så vilket gör att förbundet sköts av duon.

Oscar Rydén

1920-1929

CISS bildas

Efter kriget växer den internationella dövidrotten åter fram. Nordiska spelen återupptas. Tysta spelen arrangeras för första gången i Paris 1924. I samband med spelen bildas det internationella dövidrottsförbundet, Comité International des Sports Silencieux, CISS (idag International Committee of Sports for the Deaf, ICSD) Sverige går med 1929.

SM-tävlingar börjar arrangeras. Sveriges idag tredje äldsta idrottsklubb, IK Scania (Malmö) bildas 1925.

1940-1949

Krigsår

Precis som mycket annat utövas dövidrotten på sparlåga under stora delar av 40-talet i världen. Internationella vinterspelen arrangeras för första gången i österriska Seefeld 1949. Sverige tar två medaljer, genom bl.a. Sven Bäckman, silver på 15 km och guld i skidstafetten 4 x 10 km.

SAMMANSTÄLLNING: TOMAS LAGERGREN

KÄLLOR: DT, DÖVIDROTTENS HISTORIA 200 ÅR AV JOHANNA OCH URBAN MESCH (2010). CD-UTGÅVAN DÖVIDROTT (2002), DEAFLYMPICS.COM

Bertil Bååth

Roy Svedberg

Lars Pettersson

Cecilia Ferm och AUSA Wahlström

Fler idrotter utövas

SDI har nu runt 15 anslutna idrottsföreningar. Fler idrotter utövas, bl.a. bowling, handboll, fotboll och bandy. Wally Lindberg seglar upp som en mångsidig idrottskvinna – hon tar fyra medaljer på Världsspelen i Bryssel 1953 varav två är guld i längd och på 100 m, där hon springer hem världsrekordet på 13,8 sek. De två andra är silver i diskus och brons i kula. Hon spelade också fotboll i div 2 och handboll i div 3.

En annan profil är Roy Svedberg som tar SM-guld i boxning (bantamvikt) tre gånger om: 1950, 1952 och 1953 och går 17 landskamper, allt detta för hörande.

1950-1959

Målet: Högre status

European Deaf Sport Organization (EDSO) bildas 1983. Lars Pettersson debuterar vid Världsspelen i Los Angeles 1985 och tar silver i frigevär. Han skulle bli en av de största skyttarna genom tiderna: på fem Världsspel blev det åtta guld och två silver.

SDIs ansökan om att vara direktmedlemmar i RF avslås 1987 med motiveringen att SDI redan är medlemmar i SHIF, som i sin tur är medlemmar i RF. En besvikelse för förbundet som ända sedan början velat få gå med i RF. SDI blir medlemmar i SISU (Svenska Idrottsrörelsens Studieförbund) 1989 och kan nu ta fram eget studiematerial i samarbete med dem.

1980-1989

SDI med i RF-familjen

SDI har nu en verksamhet med runt 15 idrotter med landslag under sig. Men Riksidrottsstyrelsen (RS) rekommenderar fortsatt avslag till Riksidrottsmötet 1995 då de ansåg att SDI:s samarbetsavtal med SHIF räckte. Efter enträget lobbyarbete från SDI:s sida går ombuden vid Riksidrottsmötet i Umeå emot RS och röstar in SDI i "RF-familjen". 82 års arbete har gått i mål.

Cecilia Ferm vinner flera SM-guld med Nerike Basket. Det skulle det bli totalt åtta guld med Nerike och Solna och 40 landskamper – hennes facit i den hörande idrottsvärlden.

1990-1999

1960-1969

Många förändringar

1963 arrangeras Världsspelen i Åre. Sten Ulfsparré blir SDI:s första heltidsanställda konsulent 1966. Förbundets namn ändras till Sveriges Dövas Idrottsförbund 1968. Skolmästerskapen arrangeras regelbundet från 1968. Drivkraften bakom är idrottsläraren Arne Lundqvist, som är nyutexaminerad från GIH som landets förste döve gymnastikdirektör. SDI närmar sig Riksidrottsförbundet (RF) 1969 genom ett hängavtal med Svenska Handikappidrottsförbundet, SHIF, som både bildas och går upp i RF samma år. Under denna period och in på 70-talet har basketspelaren Kjell Gunnå stora framgångar och vinner totalt 11 SM-guld med sin klubb Alvik Basket och hinner med 99 landskamper för hörande.

1970-1979

Världsspel på hemmaplan

Västtyskland skulle arrangera spelen 1973 men drar sig ur. Sverige åtar sig att anordna spelen, i Malmö. 1200 tävlande från 32 länder och 5000 turister kommer. Kulstötaren Bo-Göran Henriksson tar sitt andra guld på ett kast på 16,85 meter, vilket är världsrekord. En annan tongivande profil under denna period är Ragnar Lundqvist som spelar allsvensk bandy med Gripens BK och Trollhättan. Han spelade även fotboll i division 2. Han var en sådan talang att fotbollslegenden Orvar Bergmark ville värva honom till allsvenska Örebro SK. Men han valde att stanna i Trollhättan.

Ragnar Lundqvist

2000-2013

Deaflympics

2001 ändras namnet för Världsspelen från World Deaf Games till Deaflympics. Vinter-Deaflympics spelas i Sundsvall 2003. Riksidrottsgymnasiet för döva i Örebro, något SDI länge jobbat för, dras igång 2005. Förbundets namn ändras till Svenska Dövidrottsförbundet 2007. Dambasketlandslaget med Cecilia Ferm i spetsen, vinner guld i Deaflympics i Taipei 2009 efter att tidigare förlorat tre finaler mot USA. Lagets veteran, AUSA Wahlström, kan avsluta karriären med ett guld efter att deltagit i sju Deaflympics. Totalt fem silver och ett guld blev hennes facit.

Läs mer om SDI:s på dovastidning.se

AB STOCKHOLMSTOLKARNA

för barndomsdöva, dövblinda och hörselskadade

Anette Casselsfält

Anna Josephsson

Annaklara Gesang

Camilla Jansson

Camilla Sjöström

Camilla Wikström

Carina Röstlund

Catharina De ron

Cislilia Sturzenbecker

Elise Von Weisz

Emma Mändroppe

Gunvor Svensson

Jana Lannerås

Jenni Hestrell

Jenny Ståhlberg

Jessica Dobson

Johan Sörberg

Johanna Sandholm

Jonas Karlsson

Josephine Åkerlund

Katarina Martinson

Kerstin Björk

Lena Ekevid

Linda Wigersjö

Lisa Jonsson

Lisa Kellerman

Lisbet Holm

Märta Bergström

Maja Näslund

Marie Agrell

Mina Lilja

Mio Parsmo

Niklas Eriksson

Priscilla Ferrera

Robert Ingvarsson

Sandra Wallin

Sanna Roos

Sofia Lindfors

Sofia Leander

Stefan Larsson

Stina Halvardsson

Therese Bjärd

Övningsexempel: alfanumerisk kod

Om man vill komma ihåg siffror så ska man koda dem till memoreringsvänliga bilder. Siffrorna 0-9 har en eller flera konsonanter var.

- 0 - M
- 1 - N
- 2 - THZ
- 3 - B
- 4 - WVK
- 5 - FR
- 6 - JPK
- 7 - SD
- 8 - GQL
- 9 - C

Om en siffra har fler än en konsonant så kan man välja vilken bokstav man vill ha. 389 kan till exempel betyda B-L-o-c-k-h-o-k-l-a-d.

Öva själv:

Träna på den alfanumeriska koden tills du kan den utan till. Sedan bildar du memoreringsvänliga ord genom att fylla på med vokaler. Du bestämmer själv vilka bilder du vill skapa. Vad blir 2, 81 och 369 för dig?

KÄLLA: MATTIAS RIBBINGS BOK "VÄGEN TILL MÄSTARMINNE"

Visualisera för bättre minne

Om man vill få ett superminne måste man lära sig att skapa medvetna bildkopplingar först. Det säger Mattias Ribbing vars minne är rankat 71:a bästa i världen. Teckenspråkiga är som bekant duktiga på att tänka i bilder. DT tar reda på om det innebär att vi har lättare att lära oss minnesteknik.

Komma ihåg 1060 siffror på en timme, 37 namn och ansikten på fem minuter och 126 ord på femton minuter? Inga problem för Mattias Ribbing. Han har deltagit i en rad minnestävlingar och är rankad 71:a i världen genom tiderna.

För fem år sedan sade han sig vara en medelmåttad och kunde inte alltid komma ihåg allt han hört eller läst, något han var trött på. Han arbetade som lärare och har, som han uttrycker det, alltid varit intresserad av pedagogik och hur man lär sig saker.

– På nätet upptäckte jag att man kan träna upp sitt minne, säger Mattias Ribbing.

Sagt och gjort. Nio månader senare blev han korad till "Sveriges bästa minne" efter att ha tävlat i SM.

Han har sedan dess gett ut böcker, hållit i kurser och föreläst om minnesteknik. Enligt honom kan alla få ett mästarminne.

– Det är en tränings sak och inget som är medfött, säger Mattias Ribbing.

Hjärnan lagrar inte någon enskild information överhuvudtaget. Inte siffror, bokstäver eller bilder. Det enda som lagras i hjärnan är enligt Mattias Ribbing kopplingar mellan olika saker. Alltså innebär det att ett minne skapas först när två fenomen kopplas ihop; en koppling mellan något nytt och något man redan känner till. Ett effektivt sätt att minnas är att visualisera det innehåll man tar till sig. Man ska alltså tänka i bilder och se bilderna rörliga som i en film. Vägen till mästarminnet är kortare om man redan har stora förkunskaper inom ett eller flera områden.

Vilken bildkoppling gör du när du hör ordet teckenspråk?

– Teckenspråk för mig är något som jag bara känner till och har ingen djupare kunskap om. Så för mig är det bilden av tecknande händer.

Dövas Tidning gav ut sitt första nummer den 6 juni 1891. Hur kan du komma ihåg det datumet och året?

– Att det handlar om 1800-talet behöver jag inte fundera på. Det förstår jag eftersom det har funnits så länge. För mig är 91 bilden av en container. Och eftersom 6 juni är Svenska flaggans dag så sätter jag en stor flagga på containern.

Han kan komma ihåg rätt ordning på långa sifferkombinationer just genom att han gör om siffror till bilder av vanliga objekt. 23 betyder till exempel halstablett för honom. Man ska göra bilderna stora för att kunna minnas dem.

Teckenspråk är ett visuellt språk. Många tecken har så kallade motiverade handformer. Alltså är det ett föremål eller en handling som motiverar teckenvalet. Två exempel är DRICKA och NYCKEL. De två här tecknen efterliknar den visuellt uppfattade verkligheten. DT gör ett antagande: eftersom vi teckenspråkiga är duktiga på att tänka i bilder borde vi ha lättare att lära oss minnesteknik och snabbare få ett mästarminne.

Jag vet att du inte kan teckenspråk. Ändå vill jag ställa den här frågan. Tror du att vi som är teckenspråkiga har lättare att få ett mästarminne då vi tänker i bilder när vi tecknar?

– Jätteintressant. Att tänka i bilder gör att hjärnan kan ta in mycket mer information snabbare och när fokuset ligger på bilder och inte på ljud, som ofta ligger och stör för oss hörande, så borde döva teoretiskt sett ha ett bättre minne. Men jag vet inte om det är så i verkligheten.

Minnesteknik är ännu inte något man tar upp i grundskolan och gymnasiet. Vad tror du att det beror på?

– Kunskapen finns helt enkelt inte hos lärarna ännu. Intresset börjar dock växa allt mer och de lärare som är intresserade för själva in delar av minnesträningen utifrån vad jag har märkt. Så det kommer mer och mer. Min förhoppning är att alla elever ska få chansen att använda minnet på ett enklare och roligare sätt.

Vidare vet få hjärnforskare enligt honom hur minnesträning fungerar. Det behövs mer forskning på det området.

Även om du har ett mästarminne så kan du glömma ibland. Vad glömmes du då?

– När jag inte är fokuserad, stressad eller har mycket i tankarna brister uppmärksamheten och jag glömmes.

Hur ofta antecknar du för hand och i vilka sammanhang?

– Jag antecknar extremt sällan. Det är mer när jag vill brainstorma fram nya idéer.

Hur mår du i dag jämfört med för fem år sedan, då du började minnesträna?

– Det är som att jag har ett extra verktyg i ryggsäcken. Alltså en ny förmåga – precis som när man har lärt sig att skriva på papper så har jag lärt mig att "skriva ner saker direkt i hjärnan". Jag kan bestämma mig för vad jag vill komma ihåg och lita på att min hjärna också minns det. Det gör att jag kan slappna av och lita på min hjärna. Dessutom har det här gjort att jag har en ännu bättre koncentrationsförmåga och blivit bättre på att fokusera.

TEXT: NICLAS MARTINSSON FOTO: JENNIE BERTON

Mattias Ribbing har gett ut två böcker fulla av övningar:

- **Vägen till mästarminne**
- **Vägen till maxade betyg**

En dag med: Lilla aktuellt på teckenspråk

Om du undrat hur det går till när Lilla Aktuellt skola på teckenspråk spelar in programmet kan du sluta undra. DT:s Tomas Lagergren har fått följa programmets redaktion en vanlig dag.

◀ 09.15

Christoffer Hellöre är språkstöd för programledaren för dagen, Sarah Remgren. Hon får feedback med det manus hon förbereder inför inspelningen. Denna gång diskuterar man hur man ska illustrera flygkraschen i Kebnekaise på bästa sätt så att tittarna lätt kan föreställa sig hur det gick till. Praktikanten Jonna Delvert är med i bakgrunden och tittar på hur det går till.

◀ 09.30

Producenten Gustaf Rangsjö och redaktören/speakern Marja Andersson går igenom körschemat för sändningen. Allt måste sitta perfekt och tiden stämma under inspelningen av programmet. Det med förmiddagskaffe och macka och frukt till.

10.30

Lilla Aktuellt skola, den talspråkliga versionen, sänds och redaktionen sitter och kikar lite. Studiotolken Kalle Rönnåsen tolkar programmet.

◀ 10.46

Sarah sminkas av sminkör Nina Valerie.

◀ 11.08

Genomgång. Sarah förbereder studiegästen Nanok Bie som ska prata om programmering i programmet.

◀ 11.10

Stämningen förändras. Inspelelingen närmar sig. Alla går igenom sitt innan man spelar in. Kalle, Sarah och Marja pratar ihop sig.

11.16

Allvaret närmar sig. Ljus och ljudkoll. De i kontrollrummet är på plats och är beredda. Kameramännen också. Christoffer och Sarah pratar in i det sista, medan Kalle har ett öra ut i kontrollrummet.

11.37

Inspelning! I dagens program tas programmering som skolämne upp. Efter inslaget om det intervjuas Nanok Bie, reporter på SVT med internet som specialområde.

11.48

Inspelningen klar, det gick bra – den här gången också. Sarah pustar ut.

12.31

Marja Andersson ger röst åt Sarah Remgren i programmet, något som görs i efterhand. Sen klipps programmet ihop och tas vidare till Programkontrollen där en sista koll görs på ljud och bild, innan det går vidare till SVT som sänder programmet klockan 14.45.

14.45

Programmet sänds i Barnkanalen. Och de i teamet är klara för dagen. Programmet kan alla se på SVT play.

Lilla Aktuellt skola teckenspråk är en teckenspråksversion av Lilla Aktuellt skola, som sänds på torsdagar klockan 14.45 i Barnkanalen. Programmet har samma innehåll som den talspråkliga, men kör också egna inslag.

TEXT & FOTO: TOMAS LAGERGREN

NYHET!

En mobil app för att ringa tjänsten bildtelefoni.net.

bildtelefoni.net

bildtelefoni.net

Ladda ner vår app via Google play eller App Store, sök på *bildtelefoni*. Med appen kan du ringa videosamtal till tjänsten bildtelefoni.net.

Öppet alla dagar: 06.00 - 24.00
Ring bildtelefoni.net:
SIP: tolk@tolk.sip.nu
Taltelefon: 020-28 00 20

3G: 020-20 00 33
Webbklient: www.tolk.sip.nu
Skype: bildtelefoni.net
Mer info: www.bildtelefoni.net

Tack för förtroendet

Först och främst vill jag tacka för förtroendet att sitta med i SDR styrelse som vice ordförande!

Tiden sedan kongressen har varit lärorik. Jag har studerat förbundets organisationsuppbyggnad, tagit del av tidigare arbete samt gått igenom våra viktiga arbetsområden.

Jag har erfarenhet av styrelsearbete då jag under tio år varit med i SDUFs styrelse (tidigare SDU), de tre sista åren som ordförande. Jag har passerat trettioårsstrecket och arbetar till vardags intressepolitiskt på Stockholms Dövas Ungdomsråd (SDUR) där jag är ungdomskonsulent.

Att nu ingå i SDRs styrelse är en utmaning. Det är spännande tider som väntar framöver. Det är ett stort ansvar att leda SDR tillsammans med Hanna Sejlitz och de övriga i styrelsen! Vi har ett viktigt uppdrag fram till förbundsmötet 2015, att komma med förslag på hur SDR ska se ut, vad SDR ska arbeta med, ifall SDR ska byta perspektiv samt ifall vi skall byta organisationsnamn och logo. Nya vindar kallas propositionen som godkändes av kongressen. Jag har huvudansvaret för organisationsdelen, om hur vår organisation inom SDR, dövföreningar och

medlemmar skall vara uppbyggt och hur vi kan göra förbättringar inför framtiden!

Ni kan följa vårt arbete, lämna in era åsikter och idéer till mig, oss på sidan www.sdr.org.

Jag sitter även med i en för SDR ny organisation, Lika Unika, där vi arbetar utifrån mänskliga rättighetsperspektiv.

Jag och Hanna Sejlitz representerar SDR och Göran Alfredsson är vår ersättare.

Det är en spännande tid för SDR, som under året lämnat Handikappförbunden(HSO) och anslutit sig till Lika Unika.

Det finns många frågor som är viktiga. En av dessa är det lagförslaget som innebär att bristande tillgänglighet skall klassas som diskriminering. Den devisen jag hade under min SDU-tid var; ju fler vi är desto starkare blir vi. Det gäller även inom SDR.

SDR bildades 1922 och under de år som gått har det funnit många eldsjälar inom förbundet. Jag hoppas att även jag kan bidra och göra mitt bästa genom min erhållna styrelseplats.

Hälsningar med förhoppning att de nya vindarna blåser i rätt riktning!

HENRIK SUNDQVIST

Nya vindar

● Efter att kongressen tillstyrkt förbundsstyrelsens proposition "SDR i framtiden - Nya vindar" har arbetet nu påbörjats. En Nya vindar-logotyp har tagits fram. Nya vindar innebär en översyn av förbundets och föreningarnas framtid och utveckling. Översynen ska ske i nära samverkan med föreningarna och medlemmar, fram till förbundsmötet 2015.

I arbetsgruppen ingår från förbunds-styrelsen ordförande Hanna Sejlitz, vice ordförande Henrik Sundqvist och ledamot Patrik Nordell. SDUF och SDP har bjudits in i arbetsgruppen och representeras av Mimmi Granat och Ingvar Edwall. Handläggare är Jenny Ek, SDR.

För information på teckenspråk och mer information, se: www.sdr.org/vara-fragor/nya-vindar

Projektet Dövstudier är i full fart!

● Just nu jobbar vi med översättning av böcker från svenska till teckenspråk. Vi bestämde oss att testa ett nytt arbetssätt, med inspiration från USA: www.deafhood.us/wp/

Med det nya arbetssätt tar vi in fler aktörer som berättar böckernas olika kapitel. De böcker som vi översätter är: Audism/Deafhood av Patrik Nordell, Castberggårdssyndromet av Tomas Kold Erlandsen samt En tyst värld - full av liv av Lars Kruth (dock bara tre kapitel som handlar om 60- 70-80 talet). Slutprodukten av teckenspråksfilmerna kommer att läggas på en hemsida efter projektets slut. Teckenspråksfilmerna ska kunna användas helt fritt. Vårt motto är ju att kunskapen ska spridas och vara tillgänglig för alla!

Vi har skickat ett brev till alla dövföreningar. I brevet medföljer en blankett om kursanmälan till kommande distanskurs i Dövstudier, samt information och frågesport Jeopardy 1.0 som vi hoppas att föreningarna använder, t ex för medlemmar vid en temakväll. Och det är inte slut med det, utan allt är bara början av projektet...

JULIA KANKKONEN OCH JOHANNA KARMGÅRD

SDR Stockholm
SDR, Förmansvägen 2, 6 tr
117 43 Stockholm
Tel. vxl: 08 442 14 61
Fax: 08 442 14 99

SDR Leksand
SDR, Box 300
793 27 Leksand
Tel. vxl: 0247 641 00
Fax: 0247 105 97

Förbundsordförande:
Hanna Sejlitz
hanna.sejlitz@sdr.org
0723 211 132 (sms/3G)

Kommunikationsansvarig:
Helena Fremnell
hfre@sdr.org
0702 154 633 (tal/sms)

sdr@sdr.org
www.sdr.org

Material till Slingan:
webbredax@sdr.org
Fax: 08 442 14 99

Bli medlem:
medlem@sdr.org

Försäljning:
shop@sdr.org
Tel vx: 0247 140 65
Fax: 0247 105 97

Sveriges Dövas Pensionärsförbund:
info@sdpf.se

Västanviks Folkhögskola
Winterrommes väg 5
793 27 Leksand
Texttel: 0247 641 24
Fax: 0247 101 65
www.vastanviksfhs.se

SDR plusgiro: 90 00 24-1

SDR söker ombudsman för tolk- och utbildningsfrågor

Sök senast 1 december 2013

SDR bedriver intressepolitiskt arbete för teckenspråkiga döva och hörselskadade, på alla samhällsnivåer och inom alla sektorer. Vi informerar allmänhet, påverkar och ställer krav på politiker och andra ansvariga i kommuner, landsting och riksdag. Vi tar också upp frågor som rör svenskt teckenspråk och teckenspråkiga döva och hörselskadade hos myndigheter och andra beslutsfattare. SDR behövs för att synliggöra teckenspråkiga döva och hörselskadade, och teckenspråkets avgörande betydelse för tillgänglighet och delaktighet och ett gott liv.

Den ombudsman som handlagt utbildnings- och tolkfrågor går vidare till nya uppgifter inom förbundet och vi söker därför hennes efterträdare.

SDR såväl som samhället är inne i en utvecklingsprocess, vilket påverkar vårt arbete. Tillsammans med förbundsordförande och kanslichef kommer du därför ha stor frihet att utveckla tjänsten, men grunden är att vara sakkunnig och bevaka utbildnings-, och tolkområdet, samt ta fram skriftliga underlag. Tjänsten innebär också att arbeta i nationella nätverk samt stimulera bildande av nätverk på lokal, regional och statlig nivå.

Vi värdesätter att du kan teckenspråk då vi arbetar i en teckenspråkig miljö. Vi vill också att du kan formulera dig väl i skrift på svenska. Egen erfarenhet av att leva som döv och hörselskadad är en merit.

Du har lätt att skapa förtroendefulla relationer med människor i alla åldersgrupper och har ett gott omdöme vid företräderskap. Vi ser gärna att du har en eftergymnasial utbildning och/eller erfarenhet av arbete som ombudsman eller motsvarande.

Bland dina egenskaper värdesätter vi att du har god initiativförmåga, kan prioritera bland arbetsuppgifter samt har förmåga att arbeta självständigt men också tillsammans med andra.

Arbetsplatsen är på SDRs kontor i Stockholm.

Information om tjänsten lämnas av kanslichef **Stig Kjellberg**, SMS 0735 460 240 eller stig.kjellberg@sdr.org

Facklig kontaktperson för Unionen: **Liselotte Burvall**, SMS 0735 131 043
liselotte.burvall@sdr.org eller bildtelefon liselotte.burvall@sip.omnitor.se

Vi ber Dig skicka in din ansökan snarast, dock senast den **1 december**, i form av ett personligt brev och meritförteckning till stig.kjellberg@sdr.org

www.sdr.org/sveriges-dovas-riksforbund/sdr-soker-ombudsman

Visste du att folkbildning är dövföreningens kärna?

”Det var bättre förr” är ett uttryck som många av er säkert känner igen. Vi har alla stött på det i olika sammanhang och jag vill ta upp den nuvarande situationen för dövföreningen. Många är oroliga för dövföreningens existens i framtiden. Jag har själv upptäckt en intressant sak som vi alla bör funderar över.

Förr i tiden tyckte döva att det var väldigt viktigt att komma till dövföreningen för att de hade behov av att få information, nyheter, få hjälp samt träffa sina nära och kära. Där kunde döva diskutera allt möjligt. Detta är för mig lika med folkbildning.

Den äldre generationen har många berättelser som de vill dela med sig för oss ungdomar men vi går miste om dem då

våra sammankomster inte sker i dövföreningens lokaler längre. Vi har samma behov av information och folkbildning som de äldre. Skillnaden är att vi gör det på andra arenor, som sociala medier, bio, hemmamiddagar och fester.

Behovet av folkbildning kommer alltid att leva kvar och vara detsamma men för att dövföreningen ska bevaras vill jag uppmanera er unga att utnyttja möjligheten att ordna studiecirkel via olika studieförbund i dövföreningens lokaler. Studiecirkelns ämne är valfritt, på olika nivåer och längder. Då kan ni få mycket på köpet!

Dövföreningen var, och är, folkbildningens plats.

MIMMI GRANAT, VICE ORDFÖRANDE

Nordiska barnlägret i Leksand

Morgonen inleddes med frukost och icebreaking. På dagens program stod det flaggmålning så deltagarna delades in i fyra lag som döptes till Monkeys, Svfino, New York och Girls. Vi besökte Nusnäs utanför Mora, där vi skulle besöka en dalahästfabrik. Vi fick se hela processen, hur man skär ut en liten dalahäst ur en träbit, för att sedan tälja den, doppa den i röd färg och finslipa

den, doppa i röd färg igen och sen måla dit alla detaljer för hand. Vi fick också måla egna som vi tog med hem.

Vi lekte också 10-kampen (eller snarare 8-kampen). Det blev en riktigt hård tävling mellan de fyra lagen – deltagarna kämpade sig igenom grenarna som innehöll vattenballonger, gamla kläder, ägg och kartongbitar bland annat.

Deltagarna (och ledarna!) hade längtat till veckans höjdpunkt: Sommarlandet i Leksand! Staden bjöd på strålände väder hela dagen. Deltagarna fick prova på hoppborg, gokart, kanotpaddling och karuseller. En stor del var vattenland, det fanns flera pooler, rutschbanor och man kunde åka på gummiring ner i vattnet. Tiden gick alldeles för fort och det var flera som inte ville åka hem.

På sista dagen fick alla skriva på varandras tröjor och sedan var det bilduppvisning i aulan där vi tittade på alla foton som tagits under veckan. Det blev en hel del skratt och ”näää fy!”. På eftermiddagen blev det flaggleken och sedan överraskade ledarna med att starta vattenkrig! Intet ont anande deltagarna fick ligga på magen och ledarna hällde hinkar med vatten på dem... Sista kvällen blev det maskerad där alla klädde ut sig och det blev lekar! Till sist avslutade vi med chipsmys.

EMELIA NILSSON

Sveriges Dövas Ungdomsförbund
Förmansvägen, 2, 6 tr
117 43 Stockholm
www.sduf.se

Mejla: sduf@sdrf.se
Blogg: www.s-d-u.se/blogg
Twitter: @_sduf
Facebook: Sveriges Dövas Ungdomsförbund

Förbundsordförande:
Isabella Hagnell
isabella.hagnell@sdrf.se
073 504 39 33 (sms/3G)

Toppenvecka i Holland

● Vi var ett glatt gäng på fyra deltagare och en ledare från Sverige som åkte till Holland på EUDY-läger (europeiskt barnläger) den 15-22 juli. Vi flög till Amsterdam där vi mötte deltagarna från de andra europeiska länderna. EUDY-lägret bestod av 40 deltagare och 14 ledare från totalt 14 länder. En buss tog oss till Groningen där vi skulle tillbringa veckan. Stället var mysigt: ett stort tvåvåningshus med en stor gräsmatta. När vi kom fram fick deltagarna göra sig hemmastadda och träffa sina rumskompisar. Sedan var det dags för middag, presentation och icebreaking där alla fick använda internationella tecken. Deltagarna delades in i sex lag som skulle vara desamma under hela veckan för att kunna samla poäng, temat för lägret var så kallat "teamwork". Under veckan blev det många lekar, bad och aktiviteter där lagen fick samarbeta. På tredje dagen åkte vi till centrala Groningen där vi fick lära känna staden genom att med hjälp av en karta hitta byggnader som hade med döva att göra. Under veckan hann vi även med att besöka en äventyrspark där det fanns lasergame, pilbågskjutning och linbana. Vi hade filmkväll, grillkväll med marshmallows och vattenlekar. Vi bodde nära ett badhus så det blev många besök dit. Veckan avslutades med en kulturkväll där alla fick berätta om sitt land eller visa upp en kort teater, samt bjöds på godis och snacks. Sammanfattningsvis blev det en vecka fylld med roliga aktiviteter och lekar, deltagarna fick lära känna varandra och använda ett språk där alla kunde göra sig förstådda. En riktig toppenvecka tycker vi!

VERONICA EDENFUR

Tiden gick fort på ridlägret

● Måndagen kom alla glada och ivriga deltagarna, när alla väl packat upp och bokat sina sängar så fick alla sina hästar som de fick provrida. Alla var nöjda efter provridningen så de fick ha samma häst hela veckan. Det blev två ridpass per dag, vissa dagar fick vi byta ut ridpass mot bad eftersom solen gassade på väldigt mycket. Vi alla blev varma så det var skönt att kunna ta ett dopp och svalka lite. På onsdagen blev det utflykt till en hästgård, fick träffa en man som höll med tricks osv. Det var kul att se olika tricks hans hästar kunde. Det var olika aktiviteter varje kväll, en kväll var det deltagarna som fick ordna en aktivitet för oss ledare.

Det blev femkamp som vi fick utföra. Väldigt kul! När det närmade sig till veckans slut så delades vi i två lag för att tävla i gymkhana. Denna klassiska lek som alltid går hem varje år! När det väl var klart så ville deltagarna tävla mot oss ledarna, ridläraren och ridlärarens man. Det blev lite högt tempo!

Veckan hade gått jättefort, det säger ju att tiden går fort när man har roligt! Sista dagen blev det hopp tävling, pirriga deltagare som fick rida fram. Sen fick de skratta i en hage bredvid innan det var deras tur. Föräldrarna fick titta på och heja på sina barn. Med lite sorg fick alla pyssla om sina hästar och säga hej då innan de åkte hem. Hoppas vi ses nästa år! Kram på er!

FÖRESTÅNDAREN MARTINA MED LEDARNA JOHANNA OCH CLARA

Allt är försenat 20 min. i Italien

● World Federation of Deaf Youth Section arrangerar flera olika läger och under 2013 var det dags för Världsjuniorläger i Rom, Italien. Den svenska truppen bestod av tre deltagare och en ledare. Det kom ca 80 deltagare från 26 olika länder från hela världen. Lägre var placerat på en dövskola i Rom, i ett stort inhägnat område.

Det ordnades lekar som skulle bryta isen mellan deltagarna som hade rest långt. Australien till exempel hade ju rest längst i hela lägret.

Det var dags för middag, italienarna är kända för att inte hålla tiden, det fick vi lära oss under hela veckan. Allting blev försenat med 10-20 minuter, arbetsgruppen sa själva "men, vi är ju italienare!", vi alla blev vana till sist. Det serverades italiensk mat under hela veckan, gott!

Morgonen därpå blev det presentation och information samt gruppindelning. Det blev 19 grupper med blandade nationaliteter som skulle samla poäng, gruppen med mest poäng skulle vinna ett pris. När det informerades fick vi veta att varmvattnet inte funkade för tillfället (det fungerade inte alls under hela veckan) men inte en enda klagade eftersom det var så varmt ute. På programmet under veckan fick vi leka olika aktiviteter som höghöjdsbana, titta på Colosseum, hälsa på det italienska dövförbundet, bada i ett stort vattenland (två gånger dessutom), och roa oss i ett nöjesfält.

Sista dagen var det dags för alla att säga farväl, i början trodde alla säkert att det var bara att packa och åka hem men det var verkligen svårt att ta farväl av alla nya kompisar som man lärt känna på lägret. Jag själv som ledare fällde ett par tårar.

Den svenska truppen åkte hem sorgsen men samtidigt glad över att ha fått möjligheten att uppleva en massa kulturkrockar och få nya kompisar.

FLORIAN TIRNOVAN

Betydelsefull språkresa

● Under två veckor har ungdomarna fått vänner för livet, utvecklat det engelska språket samt fått lära sig ett nytt språk, nämligen det amerikanska teckenspråket som är helt olikt från det svenska teckenspråket.

Språkresan har gett oss nya upplevelser och kunskaper som vi kunnat bära med oss hem och är något vi aldrig kommer att glömma. Fyra dagars campande med olika vattenaktiviteter, bergsklättring, utomhusmuseum om indianer och dess historia, community service där vi fick bidra och hjälpa till med olika arbeten för staden, gemenskap och lagarbete där ungdomarna fick tävla i olika grenar och samtidigt lära sig att samarbeta som lag, kulturutbyte, med mera.

SOFIA LINDEVALL

För att kolla på bilder från lägret, gå in på galleriet på vår hemsida!

Nyförlovade

Svensken Bo-Göran Henriksson förlovade sig med norska Ingebjørg Ødegården den 14 juni i Lillestrøm, Norge.

GTU i Göteborg 60-årsjubileum

Lördagen den 19 oktober firade Göteborgs Teckenspråkiga Ungdomsklubb, GTU, 60 år. Göteborgs Dövas Ungdomsklubb, GDU, grundades ursprungligen 1953. Klubben var aktiv under

några år men ett uppehåll behövdes. GDU återaktiverades år 1963 efter en tids vila. Genom åren har pauser i klubben behövts bland annat på grund av familjebildning och barn. Det är nu år 2013 mycket roligt att se alla engagerade ungdomar ta vid, och att klubben lever upp igen.

År 2003 fick klubben inofficiellt sitt namn GTU, vilket fastslogs officiellt år 2010. Dess 60 års jubileum blev en braksuccé. Vi få gamlingar som var på plats för att hylla klubben fick se ungdomar droppa in, en efter en med häftiga kläder. 50 talet var temat och många gamla låtar spelades i bakgrunden.

GTU bjöd på hembakade jubileumstårter till kaffet. Drinkar serverades och tilltugg som chips, nötter och frukt. Allt till musik och trevligt mingel. Sedan var det dags att rösta på bästa klädsel för kvällens tema. Lappar skrevs och lades i urnan. Skulle man välja den med blommig hatt eller utsvängda byxor? En person dök upp med mer unik, fantasifull klädsel än de andra. Han kom gående på höga klackar, med peruk och svart mustasch, färgstarka byxor och med en skjorta som fick de flesta att titta till. Grattis till segern!

Minglet fortsatte långt in på natten och många roliga minnen finns kvar.

Björn Ångquist

Julklappstips från SDR:s webbutik www.sdr-gavan.se

Halssmycke

"Du är en (ängel)"
Av rostfritt nickelfritt stål
304. Kedjans längd 36-46
cm.

Tre tomtar i ring "Inte se, höra eller säga". I keramik. Passar med ett stort värmeljus, godis eller nötter i. Mått (LxBxH) 12,5x9x6 cm.

Änglatrio

I keramik. Plats för ett litet värmeljus framför änglarna. Mått (LxBxH) 16x9x15 cm

Välkommen till Järnavägen 11 i Leksand

www.sdr-gavan.se
Taltelefon: 0247-140 65
Fax: 0247-105 97

Julias kluriga

Gör frågesporten på egen hand, eller tävla mot vänner!
Välj ämne först och gå sedan igenom ledtrådarna en i taget. Svara när du tycker att du kan svaret. (Facit på sidan 26.)

Poäng:

5

4

3

2

1

Geografi: Ett land	Vulkanerna Etna, Vesuvius, Stromboli, Vulcano finns här	Landet liknar en stövel till formen	I landet ligger Vatikanen	Här är alla fotbollstokiga!	Flaggan är grön, vit och röd
Historia: Ett årtal	Volvo presenterar sin nya personbil Volvo 144	Julbocken i Gävle på plats för första gången	MCMLXVI	Sveriges Dövas Ungdomsförbund bildas	2013 minus 47 blir...
Porträtt: Vem är jag?	Mitt namn betyder "hjältinna" eller "berömd kämpe"	Jag är ledamot i Europeiska Dövunionen (EUD)	Jag arbetar på Specialpedagogiska Institutionen	Har gjort ett nordiskt dövteater- och kulturprojekt tillsammans med Gunilla Wågström Lundqvist	Har "Lolo" som smeknamn, som även är mitt persontecken
TV: En drama-serie	Helena gör reportage om hur det är att vara ensam hörande i en dövfamilj	Familjen består av Nisse, Renata, Calle och Kicki	Regissören är från England	Författare är Filip Burman och Stina Sturesson Svansjö	"... än andra" heter dramaserien
Natur: Ädelsten	Upptäcktes för 4000 år sedan men först på 1700-talet i Indien lärde man sig att slipa stenen	Världens största exemplar hittades 1905 i Transvaal i Sydafrika	Uttrycket som många använder "Du är en oslipad ..."	Carat (vikt), Clarity (renhet), Color (färg) och Cut (slipning) används i branschen	Om man har varit gifta i 60 år, så kallas det ...bröllop

FRÅGOR: JULIA KANKKONEN KÄLLOR: NE, WIKIPEDIA M.M.

DÖVHETEN

© VIKTOR JÄDERLUND

När kommer TT-bajamajan?

Senast jag körde rullstol var när farmor skulle äta lunch. Hon hade precis flyttat in på ett äldreboende. Jag tog henne till matsalen. En tur jag inte reflekterade särskilt mycket över. Däremot mindes jag hur de andra vid bordet kastade nyfikna blickar. Vem var den där nyinflyttade damen, tycktes de undra.

Fler körningar blev det tyvärr inte efter den där dagen. Hon somnade in en kort tid senare.

Det dröjde några månader tills jag återigen fick köra en rullstol. I augusti i år drack jag öl med ett gäng under Pride-festivalen i Köpenhamn. En kille i gruppen behövde gå på toalett. Han satt i rullstol. Han frågade:

- Har du sett någon handikapp-bajamaja här i närheten?
- Jag vet inte. Ska vi gå och kolla? svarade jag.

Folkträngseln var enorm. Festglada personer var hela tiden nära att krocka med oss. Till sist stod vi utanför bajamajorna. Ingen av dem var handikappanpassad.

Vi fortsatte leta reda på en tillgänglig toalett. Snart var vi framme vid ett hotell. Lobbyn såg stor ut. Här borde en handikapptoalett finnas, tänkte vi. Receptionisten svarade beklagande att toaletten fanns en trappa ner. Ingen hiss.

Till sist lyckades vi äntligen hitta en restaurang som hade en handikapptoalett. Dörren till toaletterna öppnades utåt. Och dörren till handikapptoaletten, som fanns till höger, öppnades..., ja den också utåt. Utrymmet mellan dörrarna var litet. Idiotti, tänkte jag.

Den där kvällen har satt djupa spår i mig. Kontrasten mellan äldreboendet, som var tillgängligt, och stadsmiljön var stor.

Nyligen åt jag lunch med en synskadad kompis. Jag snackade om hur mycket jag gillade hösten. Sommaren är så klart den bästa av de fyra årstiderna. Samtidigt har de kallare säsongerna sina fördelar. Folk är snyggare klädda (läs: inte lika avklädda), dagstidningarna tjockare, biofilmerna av bättre kvalitet... Kompisen svarade att han visserligen tyckte om höstmys. Samtidigt gillade han inte de mörka årstiderna; gatubelysningen var inte tillräckligt bra överallt. Återigen grep det tag i hjärtat på mig. Jag kom att tänka på en promenad jag gjort. Mörkret hade lagt sig över Stockholm. Jag mobilsurfade samtidigt som jag gick på en grusväg och kunde inte se hur det ojämna vägunderlaget såg ut under mig. Så jag vinglade lite. Här hade lyktstolparna kommit väl till pass. Jag bestämde mig för att stoppa ner mobilen i fickan. Förhoppningsvis var jag nu inte tagen för att vara berusad.

Varför ska det ta så lång tid för beslutsfattare på olika nivåer i både den offentliga och privata sektorn att förstå att det som är tillgängligt för personer med funktionsnedsättning också är bra för alla?

Visuell trafikinformation – också en bonus för hörande, som till exempel har hörlurar på sig ombord.

God gatubelysning bidrar till ökad trygghet.

Handikapp-bajamajorna kan förses med skötbord och därmed användas av småbarnsföräldrar också. Listan kan göras lång på vinna-vinna-tillgänglighetslösningar.

I DT nummer 2 2008 skrev jag i en krönika: "Nyligen har jag fått höra att handikapptoaletten helst ska heta 'tillgänglig toalett'. Smaka på förkortningen: TT. Är den inte snygg?". Jag gillar fortfarande den idén.

När får vi se vi en TT-bajamaja på en festival?

NICLAS MARTINSSON

Senaste nytt hittar du på:
dovastidning.se

Följ oss på Facebook och Twitter:

www.facebook.com/dovastidning

@DovasTidning

Rätt svar på Julias kluriga

- Svar 1: Italien
- Svar 2: 1966
- Svar 3: Louise "Lolo" Danielsson
- Svar 4: Inte värre än andra
- Svar 5: Diamant

Fredag 29 november

Festival

Kl 18.30 Förfilm: Frekvens

Hela Edits värld rasar samman. Alla människor runt omkring henne har plötsligt dött och hon hittar sina föräldrar döda i deras hem. Edit springer efter hjälp men det finns bara livlösa kroppar överallt. Sedan får hon ett meddelande där det står "Förlåt".

En film av Dramaski och Teckenbro Media AB produktion, 2013, 11 min.

Versa Effect

Från barndomsåren till att jobba tillsammans på samma dövskola – Jackie och Seth har alltid älskat att hata varandra. Att de numera förväntas jobba nära varandra har inte gjort saken bättre, snarare tvärtom. Plötsligt händer något som ställer deras liv på ända och de inte längre vinner på att förstöra för varandra – tvärtom. Hur ska de hantera detta och hur ska de gå vidare? Versa Effects är ASLFilms första komedifilm. USA, 90 min. Från 15 år.

Filmmingel: Efter filmen ses vi i Obaren på Sturehof, Stureplan 2, T-bana: Östermalmstorg

DÖVFILM FESTIVAL

29-30 NOV PÅ ZITA BIO

Program

Lördag 30 november

kl 13.30 Blandade kortfilmer

Film

Min sång/My song

En ung döv kvinna lär sig teckenspråk i ett försök att förstå vem hon är. Istället går hon vilse mellan dövvärlden och den hörande världen och känner sig inte hemma någonstans. I ett försök att hitta sin plats och utveckla sitt teckenspråk anmäler hon sig till en tävling i teckenspråkssång i London. 24 min.

En film av William Mager och Charlie Swinbourne.

The End

Filmen börjar på 80-talet och följer sedan fyra döva barns väg genom livet i 60 år. Botemedel mot dövhet uppträffas och blir ett reellt hot mot teckenspråk och dövkultur. Filmen är en tankeväckande vision av en eventuell framtid.

En film av Ted Evans, 23.50 min

Frekvens se under fredag

Existens/Existence

Gränsen mellan liv och död är inte så skarp som många människor tror. Hans liv kretsar kring människors känslor, kärlek, nostalgi, sorg, ilska, förbittring, avund, begär och längtan. Med svenska skådespelaren Lars Otterstedt.

En film av Elsa Björnsdóttir, Island 2012, 20 min. Från 15 år.

Kl 15.30 Dummy Jim

En unik mix av dokumentär, fiction och visuell poesi. Matt Hulse berättar historien om döve cyklisten James Duthie från Skottland som 1951 skulle cykla till Marocko men som istället – via Sverige och Norge – hamnade vid Polarcirkeln. Ett noga berättat porträtt som blandar dåtid med nutid har tagit 12 år att färdigställa. En film av Matt Hulse 2012, 87 min. Från 15 år.

Efter filmen blir det samtal med Matt Hulse!

kl 18.30 Lake Windfall

En apokalyptisk historia om relationerna mellan döva, hörande och hörselskadade. För att överleva behövs alla tre, var och en på sitt sätt. Med humor och känsla berättar filmen om hur viktig kommunikationen är för att vi och hela mänskligheten ska överleva. Vilket språk som visar sig vara viktigast kan vi aldrig ana. En film av Tony Nitko och Roger Vass, Jr, 110 min. Från 15 år.

Filmmingel: Efter filmen ses vi på East, Stureplan 13

Biljettpris: 70 kr för vuxna och 50 kr för barn.

Biljettsläpp måndag 18 november. Ej uthämtade eller direkt betalda biljetter släpps igen måndag 25 november. Biljetter bokas på www.zita.se

Dövfilmfestival är ett samarbete mellan Stockholms Dövas Förening och Folkets Bio Zita, Birger Jarlsgatan 37, Stockholm. T-bana: Östermalmstorg.

Med reservation för eventuella ändringar!

Mingel

DOVFILMFESTIVAL.SE

T-MEETING

Nyhet!

TM-Touch för iPad kan nu äntligen föreskrivas som hjälpmedel inom Stockholms läns landsting och Gotland

Fantastisk videokommunikationslösning med unika egenskaper som inbyggd videosvarare m. m.

Specialanpassad för döva & hörselskadade, synskadade & dövblinda.

Bärbar enhet i iPad som ger dig möjligheter du inte har idag.

Kan nu sökas som hjälpmedel inom Stockholms läns landsting och Gotland.

För mer information gå in på vår hemsida: www.tmeeting.se eller kontakta oss.